

doktrinen mot et land rammet av krise:

tyner Ukraina

gen til Det internasjonale pengefondets politikk vil ramme landets innbyggere hardt økonomisk. Her en eldre mann som teller penger i Kiev i

FOTO: YURIY DYACHYSHYN/AFP/SCANPIX

met kan i prinsippet tenkes å ha en positiv effekt, men det betyr ikke noe hvis de først ødelegger økonomien slik de gjorde i Hellas, Spania og Portugal. Det er for brutalt. Resultatet blir massearbeidsløshet som varer i årevis. For meg er det det verste. Arbeid er det viktigste for de fleste menneskene. Og ukrainerne har ikke engang mulighetene for å reise til rikere land i Vest-Europa og finne jobber der, for de er ikke med i EU. Så det ser ikke ut. Jeg tror at den nye regjeringen raskt blir upopulær.

– Hvorfor tror du regjerin-

gen likevel aksepterer IMF-planen?

– Det er mulig at de ikke er klar over hvor ille det blir.

USA er også på banen

Det er ikke bare EU som har betydelige interesser av å implementere IMF's politikk i Ukraina. En annen viktig aktør er USA.

– Den amerikanske regjeringen er tungt involvert i det økonomiske programmet. Washington har allerede brukt millioner av dollar på å skaffe seg den regjeringen de ønsker i Kiev, det vil si en ukrainsk regjering som hand-

ler i overensstemmelse med USAs interesser. Ulike deler av den amerikanske utenrikspolitiske eliten har sterk innflytelse. De ser Ukraina som et viktig område som de vil ta kontroll over, sier Weisbrot.

– Både i det amerikanske finansdepartementet, som er

«Resultatet blir massearbeidsløshet som varer i årevis»

MARK WEISBROT, ØKONOM

den viktigste aktøren i IMF, og i fondet selv, er det folk som er skeptiske. De frykter at spareprogrammet i Ukraina kan komme ut av kontroll, og dermed skade de politiske målsettingene, som er å få landet fast forankret som en del av Vesten. Så det blir interessant å se hvor langt de vil skyve Ukraina ut i denne forlengede resesjonen.

Kjenner mekanismene

Gjennom arbeidet sitt har Weisbrot fått betydelig innsikt i IMF's mekanismer. Han forklarer:

– Det meste av det som lig-

ger til grunn for denne formen for økonomisk politikk, er ideologisk drevet. Forskningen min viser at IMF har politisk slagside. I de landene der IMF opererer foreskriver organisasjonen offentlige nedskjæringer, kutt i helsevesenet, svekkede muligheter for arbeidsløshetsstrygd, og så videre. Dokumentasjonen er overveldende, sier han.

– Dette mønsteret gjentar seg nå i Ukraina. Poenget er at IMF's direktører ser en krise som en sjelden mulighet for å gjennomføre endringer som de vet er upopulære, og som folk i de fleste tilfellene aldri ville stemme for. Eksemplene fra Sør-Europa og andre steder taler sitt tydelige språk. Ukraina er et mer ekstremt tilfelle, fordi landet er mye svakere og har et helt annet utgangspunkt.

I tillegg til parallellen til Hellas ser Weisbrot det som skjer i Ukraina som i tråd med IMF's lange tradisjon for å diktere økonomisk politikk i den tredje verden. Men med forbehold:

– I en lang rekke utviklingsland er det IMF som har truffet beslutninger, og det amerikanske finansdepartementet har hatt den helt avgjørende innflytelsen. Med Ukraina er det ikke rettferdig å kun bebreide IMF og Washington, fordi EUs ledere også har vært tungt involvert, sier han.

Ifølge AFP ser Gontareva den økonomiske krisa i landet – som herjer samtidig med krigen i øst – «som en sjelden sjanse for å gjennomføre radikale, men dypt upopulære, økonomiske tiltak som tidligere regjeringer har avvist».

Akkurat denne situasjonen – hvor en upopulær økonomisk politikk innføres etter vestlig press, når et lands befolkning er i en tilstand av sjokk på grunn av voldsomme begivenheter og derfor ikke motstandsdyktig – har den amerikanske journalisten Naomi Klein beskrevet i boka «Sjokkdoktrinen» fra 2007. Hun nevner eksempler fra Chile i 1973 til Russland i 1993, fra valutakrisen i Asia i 1997, til Irak-krigen fra 2003.

– Ukraina passer inn i det mønsteret Klein beskriver. Sjokkdoktrinen gjelder her, i høy grad, sier Weisbrot.

Ukrainas utenriksminister Arsenij Jatsenjuk har ifølge Reuters bedt IMF om å regne med utgifter til kamp mot rebellene i Luhansk og Donetsk i de framtidige budsjettene.

utenriks@klassekampen.no
Oversatt av Lars Nygaard